

Bornholms Regionskommune
Børnehuset Trilobitten

Børnehuset Trilobittens læreplan 2021

Rapporten er hentet: 10-02-2021

RAMBOLL

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INTRODUKTION	3
1.1	Læsevejledning	3
1.2	Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)	5
2	DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	6
2.1	Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	6
2.2	Pædagogisk læringsmiljø	7
2.3	Samarbejde med forældre om børns læring	7
2.4	Børn i udsatte positioner	8
2.5	Sammenhæng til børnehaveklassen	8
3	DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	10
3.1	Alsidig personlig udvikling	10
3.2	Social udvikling	11
3.3	Kommunikation og sprog	12
3.4	Krop, sanser og bevægelse	13
3.5	Natur, udeliv og science	14
3.6	Kultur, æstetik og fællesskab	15
4	EVALUERINGSKULTUR	16
4.1	Evalueringskultur	16
4.2	Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan	16
5	MINISTERIETS SKABELON TIL EVALUERING	18
5.1	Arbejdet med den pædagogiske læreplan	18
5.2	Evaluering og dokumentation af elementer i det pædagogiske læringsmiljø	19
5.3	Inddragelse af forældrebestyrelsen	20
5.4	Det fremadrettede arbejde	20
6	UDVIKLINGSPLANER	22

1 INTRODUKTION

I Danmark går størstedelen af alle børn i alderen 0-6 år i dagpleje, vuggestue eller børnehave. Det giver dagtilbuddene en unik rolle i forhold til at understøtte børns generelle trivsel og udvikling.

Siden 2004 har alle dagtilbud arbejdet med en pædagogisk læreplan, hvis formål er at opstille mål for børns udvikling, læring, trivsel og dannelse inden for seks centralt fastsatte læreplanstemaer. Som led i at styrke kvaliteten på dagtilbud blev der på baggrund af dagtilbudsaftalen "Stærkere dagtilbud – alle skal med i fællesskabet" i 2017, vedtaget en ny lovgivningsmæssig ramme i 2018 for arbejdet med den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Ændringerne tager udgangspunkt i det samlede forslag om en styrket pædagogisk læreplan, som en mastergruppe og seks arbejdsgrupper udarbejdede i 2016.

Udarbejdelse af dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal bygge på lokale udfordringer, styrker og kompetencer og de er en ledelsesmæssig beslutning, hvordan man mest hensigtsmæssigt udformer sin pædagogiske læreplan inden for de fastsatte rammer i loven og af kommunalbestyrelsen.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

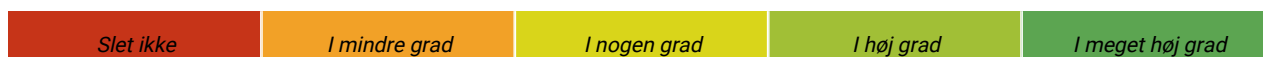
Dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Herunder sikre, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene mv. Læreplanen skal således indeholde nogle overordnede relevante refleksioner over og eksempler på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov. Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børnene.

1.1 Læsevejledning

I denne læreplansrapport kan der læses om dagtilbuddet pædagogisk praksis suppleret med forskellige resultatvisninger. Resultatvisningerne skal betragtes som et kvalificeret øjebliksbillede og skal altid anvendes som led i en helhedsbetragtning af dagtilbuddet.

Gennemsnitsgraf

Dagtilbuddets resultater vises på en rød/gul/grøn skala fra 0 til 5, hvor værdierne er tillagt følgende betydning:

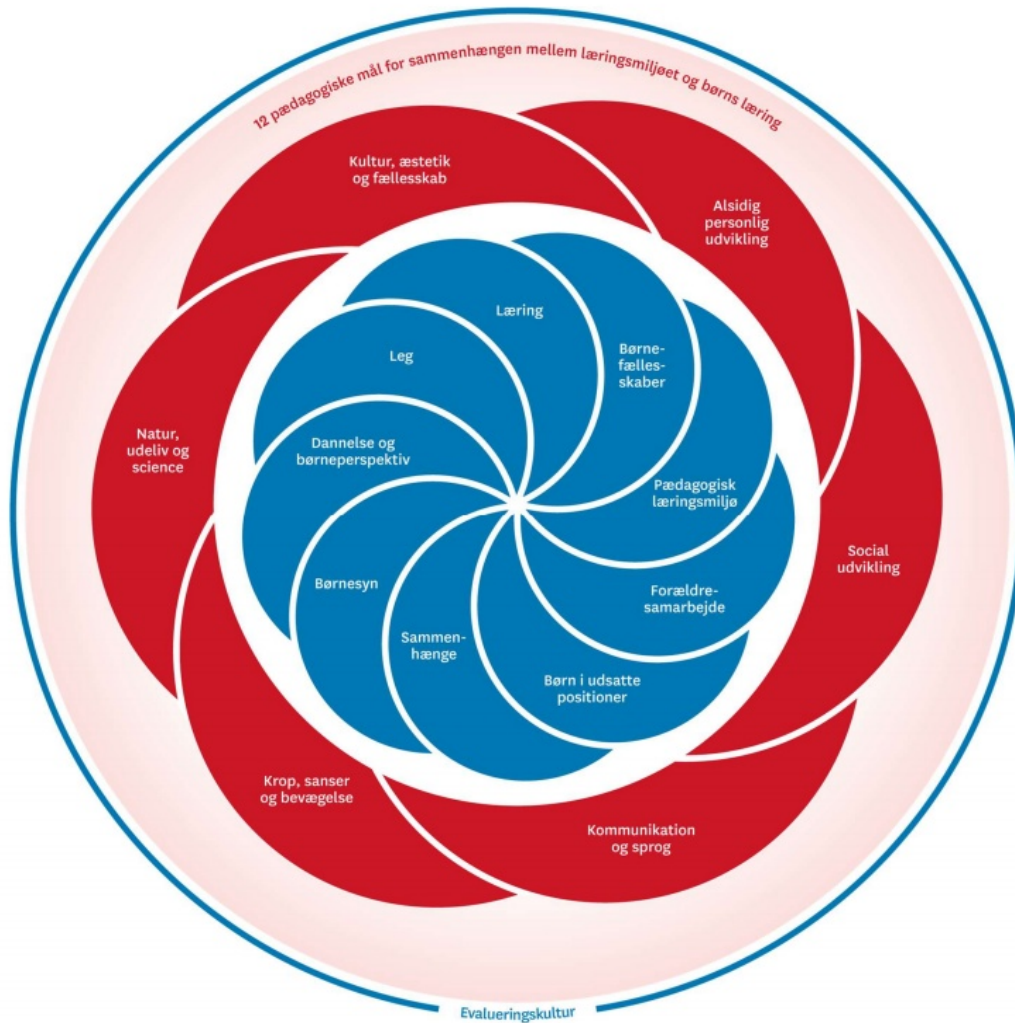
Resultater fra dagtilbuddets dialogvurderinger

Under afsnitte om læreplanstemaerne suppleres dagtilbuddets beskrivelse med en graf for fagpersonalets vurderinger af børnenes kompetencer på de enkelte læreplanstemaer. Grafen er opgjort som et simpelt gennemsnit, hvor svarerne på de enkelte spørgsmål tillægges en værdi fra 1 til 4, hvor 1 er "Kan ikke endnu" og 4 er "Kan".

Den styrkede pædagogiske læreplan

Det fælles pædagogiske grundlag
og de seks læreplanstemaer

1.2 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)

Trilobitten er en integreret daginstitution med plads til 24 vuggestuebørn og 72 børnehavebørn fordelt på 2 vuggestuegrupper og 3 børnehavegrupper.

Trilobitten blev bygget i 2014 og ligger i et naturskønt område lidt syd for Aakirkeby og nabo til Natur Bornholm. Vi råder over et stort hus med 5 mindre afdelinger med egen indgang og stue, samt et stort fællesrum. Vi er omkranset af legeplads, og smuk udsigt hele vejen rundt om huset.

I fællesskab med forældre og forældreråd udvikles vores pædagogiske profil, læreplan og dagligdag for børnene, hvor nærvær, nysgerrighed og leg er en integreret del af dagligdagen.

Det at være barn har værdi i sig selv, og i Trilobitten skaber vi rammerne der kan understøtte det gode børneliv for alle børn.

2 DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

2.1 Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer

- Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring, Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig. De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15)

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Det at være barn har værdi i sig selv, og barnets perspektiv skal have væsentlig indflydelse på vores måde at tilrettelægge vores praksis på. I vores evalueringsmetoder sørger vi derfor for at barnets perspektiv bliver fremtrædende. Det gør vi ved at inddrage iagttagelser, børneinterviews, video, eller på anden vis lave aktiviteter hvor børnenes perspektiv træder frem.

Legen har værdi i sig selv, og er et gennemgående element i vores pædagogiske praksis. Legen og den legende tilgang til læring er udgangspunktet for de læringsprocesser barnet indgår i. Det pædagogiske personale anvender viden og kompetencer til at skabe læringsmiljøer med fokus på legen, barnets interesser, undren og nysgerrighed.

Læringsmiljøet skal give barnet mulighed for at eksperimentere, bruge fantasien, og lege udviklende lege, ved at bruge både emotionelle, sociale, kropslige og kognitive kompetencer.

I tilrettelæggelsen af læringsmiljøet for den børneinitierede leg, spiller det fysiske miljø, indretningen, legetøjet og atmosfæren derfor en vigtig rolle. Barnet lærer gennem legen at forhandle, indgå kompromisser og løse konflikter. Et af legens kendetegn er at den bliver til undervejs, og børn derfor hele tiden må afstemme med hinanden. Barnets sociale læring og udvikling finder også sted, når det iagttager andres leg. Her lærer det at afkode legens uformelle og formelle regler og komme med konstruktive legeudspil, der kan bringe barnet ind i legen og hjælpe med at fastholde denne. Barnets spontane og selvorganiserede leg skal anerkendes og respekteres og gives meget plads i hverdagen i Trilobitten. Det pædagogiske personale har ansvar for at være opmærksomme på, hvordan legefællesskaberne udvikler sig. Her sætter de sig selv i spil når det er nødvendigt at indgå i legen for at få et barn med, eller følger med på afstand når legen udspringer sig fint. For børn hænger leg og venskaber tæt sammen. Det er gennem deltagelse i legekulturen, at barnet afprøver og opbygger relationer.

Begreberne læring og udvikling går hånd i hånd. Barnet lærer, når det udvikler sig, og udvikler sig når det lærer. Læring kan ses som en socialisering og dannelse der knytter sig til barnets identitet, refleksion og handling. Læring er barnets personlige erfaringsproces. En proces hvor barnet tilegner sig ny viden, og udvikler sin forståelse af sig selv og andre. Ved hjælp af påvirkninger og stimulering, kan barnet igennem gensidigt samspil fra barn til voksen, og børn imellem, tilegne sig færdigheder, så det bliver muligt at forstå og begå sig i den verden de lever i.

Personalets rolle og opgave er at understøtte, inspirere og udfordre læringsprocessen og give børnene nærhed og hjælp til konflikthåndtering med udgangspunkt i, hvordan børnene ligger rent udviklingsmæssigt. Gennem dialog og handling fungerer personalet som rollemodeller. De er med til at udfordre barnet til undren og refleksion af egne oplevelser, følelser og handlinger. Ved læring skal forstås både den ubevidste og bevidste proces, der foregår i dagligdagen. Derfor er hele børnehusets læringsmiljø vigtigt for barnets mulighed for læring. Børns læring sker i samspil med andre, og i de fysiske og psykiske rammer hverdagslivet danner. Læringen sker både i spontane og

planlagte situationer, aktiviteter og oplevelser.

Vi ser på hvilke deltagelsesmuligheder, vores læringsrum giver barnet. Hvis et barn forlader en samling eller aktivitet, er det fordi det ikke er meningsfyldt for barnet at være deltagende. Så i stedet for kun at se på hvordan vi f.eks. kan få barnet til at deltage i den allerede eksisterende form, kigger vi også på formen, og tilpasser den barnet, så deltagelsesmuligheden ændres. Vi er nysgerrige på vores egne rammer, med et konstant fokus på at skabe inkluderende læringsmiljøer der tager udgangspunkt i børnegruppens perspektiv, og deres trivsel og udvikling.

2.2 Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23)

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Alle dele af børnehusets læringsmiljøer er vigtige for barnets mulighed for læring. Børns læring sker i samspil med andre, og i de fysiske og psykiske rammer hverdagslivet danner. Læringen sker både i spontane og planlagte situationer, aktiviteter og oplevelser. Vi har derfor stor fokus på at skabe læringsmiljøer der motiverer til deltagelse både i de daglige rutiner, i de planlagte aktiviteter, og i rammerne omkring børnenes selvskabte leg. Ved at følge børnenes initiativer, opmuntre til deltagelse, være tilgængelige og nærværende, understøtter vi den læring der finder sted. Vi evaluerer alle vores læringsmiljøer kontinuerligt, så de matcher det aktuelle børnefællesskab. Vi evaluerer vores læringsmiljøer kontinuerligt, så de matcher det aktuelle børnefællesskab. I evalueringen af vores læringsmiljøer undersøger vi vores eksisterende praksis. Vi indsamler data der kan fortælle os hvad børnene får ud af at deltage i det udvalgte læringsmiljø, og den indsamlede data kan lede os i retning af nye tiltag og ændringer i læringsmiljøet, der kan tilgodese børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse.

2.3 Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25)

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Samarbejdet mellem forældre og det pædagogiske personale har stor og afgørende betydning for barnets trivsel og udvikling, i den tid barnet går i dagtilbud. Vi ønsker at forældre og pædagogisk personale kan tale sammen om børns læring, og at dagtilbuddets status flytter sig fra et pasningstilbud til et læringstilbud, med fokus på trivsel, dannelse og udvikling. Vi bruger de tilgængelige platforme for samarbejde til at fortælle om vores arbejde med at skabe pædagogiske læringsmiljøer, og ligeledes lade forældre få øje på deres betydning for læringsmiljøerne. Det være sig til forældrerådsmøder, større forældremøder, og i den daglige skriftlige information på vores digitale platform ”Aula”. Når forældre træder ind i dagtilbuddet, bliver de automatisk en del af børnenes læringsmiljø, og har også et ansvar i at understøtte trivslen og læringen i det børnefællesskab deres eget barn indgår i. Formidling af store og små oplevelser, spørgsmål, bekymringer og forventninger er en del af den daglige kontakt mellem forældre og personale. Vi sørger for at der dagligt formidles hvilke læringsmiljøer børnene har deltaget i, i løbet af dagen, bl.a. ved at skrive det på en tavle i

garderoben, så forældrene kan gå i dialog med deres børn, og møde dem i deres oplevelsesverden.

Det er en værdi for os, at alles tilstedeværelse i dagtilbuddet bliver anerkendt, og det er derfor en leveregel at alle siger godmorgen til hinanden, både børn og voksne.

Vi holder et årligt forældremøde, 4 forældrerådsmøder og 1-2 forældresamtaler pr. barn om året. Der er altid mulighed for et udvidet forældresamarbejde, med flere samtaler og ekstra sparring/rådgivning fra det pædagogiske personale, familierådgiver eller andre tværfaglige samarbejdsparter.

2.4 Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26)

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Ved at arbejde målrettet med at skabe alternative deltagelsesmuligheder i fællesskabet, sikrer vi at alle har adgang til- og er betydningsfulde, i fællesskabet. Når vi evaluerer vores læringsmiljøer, er vores overordnede fokus på at skabe rammer, der sikrer alle børns deltagelse. Derfor vil vores læringsmiljøer og rammer være i konstant forandring, i forhold til den aktuelle børnegruppe, deres individuelle interesser, ressourcer og udfordringer. Vi samarbejder med inklusions- og ressourceteamet, hvilket giver os mulighed for at skabe flere mindre legegrupper, så vi kan dyrke nogle gode relationer børnene imellem, og give de børn der kan have svært ved at indgå i et stort fællesskab, nogle succesoplevelser i et mindre fællesskab. Den erfaring, og de relationer, der opstår i det mindre fællesskab, kan komme barnet til gode i det større fællesskab. Derfor deler vi os så ofte det er muligt i mindre grupper, hvor der kan være mere fokus på det enkelte barns deltagelsesmulighed, og trivsel i fællesskabet. Når barnet formår at deltage i læringsmiljøet, sker der læring og udvikling. I vuggestuen er der særligt fokus på at være tilgængelige på gulvet, hvor det tætte nærvær, omsorgen og trygheden har stor betydning for barnets trivsel. Personalet er i børnehøjde optagede af om nogle børn er udsatte i børnefællesskabet, og kan tilpasse læringsmiljøet, så muligheden for deltagelse, og muligheden for at indgå i positive relationer, understøttes.

2.5 Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27).

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste vuggestuebørn, så det skaber sammenhæng til børnehaven?

De ældste vuggestuebørn kommer i en lille gruppe på legebesøg i børnehaven. Den sidste måned inden et barn fylder tre år, laves der en indkøringsplan med den kommende børnehavestue. Barnet kommer på legebesøg, somme tider med en ven fra sin stue, og besøgstiden øges gradvist, så barnet får længere og længere formiddage på stuen, men stadig med mulighed for at komme retur til vuggestuen hvis der er behov. Der er fokus på at barnet indgår i de læringsmiljøer børnehaven tilbyder, og særligt fokus på at der bliver etableret nogle trygge relationer i leg, som barnet kan finde tryghed og glæde i, i skiftet af børnefællesskab. Indkøringsplanen er altid individuel, og tager udgangspunkt i barnets behov for tryghed og struktur. Fordelen ved at vi er ét hus, er at overgangen bliver så flydende, og at barnet i forvejen kender til både børn og voksne på den nye stue.

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

De ældste børn på tværs af børnehavens grupper, samles i en gruppe kaldet "uglerne" det sidste år inden skolestart. De er sammen 2 hele dage om ugen, samt hver eftermiddag. Om mandagen er de på tur til SFO'ens lokaler på Hans Rømerskolen, og om fredagen deltager de i et forløb med en naturvejleder på Natur Bornholm. Der er fokus på at styrke relationerne i gruppen, så der kan følge et sundt børnefællesskab med videre ind i skolen. Vi er optagede af at stimulere børnenes nysgerrighed og motivation til deltagelse, så de kan blive læringsparate. Desuden deltager uglerne i et overgangsprojekt med de skoler de skal gå på, hvor der både er aktiviteter i børnehaven og på kommende skole. Vi holder overleveringssamtaler angående hvert enkelt barn, med forældre og kommende skole i juni måned.

3 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32).

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

3.1 Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmål

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egen potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Som barn i Trilobitten er du tilknyttet en gruppe/stue, hvor du har mulighed for at danne relationer på tværs af alder, køn, social- og kulturel baggrund. I alle vores læringsmiljøer; både de planlagte aktiviteter, børnenes egen leg og hverdagens rutiner, er der fokus på den enkeltes deltagelsesmulighed. Vi arbejder med at følge barnets spor og nysgerrighed, så det påvirker engagementet til deltagelse. Vi iagttager børnenes samspil og relationer, med henblik på at sammensætte dem i mindre grupper når det er muligt, hvor trygheden og tilliden imellem dem, kommer den enkelte til gode i forhold til engagementet og deltagelsen i læringsmiljøet. Hvert børnefællesskab har tilknyttet en gruppe faste medarbejdere, så tilknytningen og samspillet har god grobund. Medarbejdernes kendskab til det enkelte barn, og relationerne i børnefællesskabet, giver dem mulighed for at skabe gode betingelser i læringsmiljøet. Vores samarbejde med tværfaglige samarbejdspartnere, og vores samarbejde internt i huset, giver også mulighed for at børnene kan spejle sig i de voksnes mangfoldighed.

3.2 Social udvikling

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

I Trilobitten skabes der plads til alle i fællesskabet, og vores læringsmiljøer er rammesat af pædagogisk personale der sprogligt fremhæver børnenes forskellige ressourcer som styrker. Ved at være fleksible omkring deltagelsesmuligheder, og sprogliggøre og visualisere børnenes forskelligheder, er vi med til at skabe et læringsmiljø der kan udvikle empatien hos det enkelte barn. Vi tilpasser rammerne i læringsmiljøet, så de bedst tænkelige fællesskaber kan opstå. Nogle børn har lettest ved at danne relationer i voksenstyrede aktiviteter i mindre fællesskaber, mens andre har lettere ved det i større fællesskaber, hvor man selv kan tage initiativ til leg. Vi tilpasser læringsmiljøerne til børnenes behov, og giver alle børn mulighed for at være i positive relationer og lære af hinanden

3.3 Kommunikation og sprog

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Vi lægger stor vægt på at understøtte sproget med mimik og tegn til tale for de mindste børn, og bruger det også i vores samlinger, så børnene indbydes også kan understøtte hinandens sprog. Vi bruger dialogisk læsning, og er opmærksomme på at øve turtagningen i sproget i alle dialoger med børnene. Vi hjælper med at sætte ord på børnenes leg, og understøtter deres forsøg på at kommunikere med hinanden. Udover det daglige sproglige fokus i fællesskabet og læringsmiljøerne, har vi sproglegegruppe hver dag kl. 13.15 – 14, hvor der leges forskellige lege, med sproget i centrum. Vi samarbejder med en tale- høre konsulent fra PPR, om at udvikle indholdet i legegruppen, og styrke vores sproglige læringsmiljø.

3.4 Krop, sanser og bevægelse

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene
- bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes krop, sanser og bevægelse? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Der er plads til- og mulighed for, at bruge sin krop og sine sanser i Trilobitten. I de planlagte aktiviteter er det forskelligt hvilken kropslig udfordring der er på programmet, men vi har bl.a. haft forløb med fodbold, håndbold, forhindringsbaner, bevægelseslege og musisk yoga i børnehøjde. I læringsmiljøet omkring børnenes egen leg, har de gode rammer til bevægelse både inde og ude. Vi sørger for at alle har mulighed for leg i det store fællesrum med klatrestativ og tumleredskaber, og på vores store legeplads med klatrebane, rutsjebaner, gynger og karrusel. På de 0-3 åriges stuer er der et tumlehjørne, med ribbe, rutsjebane og madras, så der altid er mulighed for at blive stimuleret motorisk. I læringsmiljøet omkring vores rutinesituationer er der bl.a. særligt fokus på sanserne i det pædagogiske måltid. Her gøres meget ud af at dufte, mærke, se og smage alt det spændende mad vi bliver præsenteret for. Det pædagogiske personale skaber opmærksomhed omkring børnenes kropslige reaktioner, bl.a. ved at tale med dem om hvordan kroppen reagerer når den har høj/lav puls, smager noget surt/sødt, sveder/fryser mm., for at understøtte udviklingen af den kropslige bevidsthed.

3.5 Natur, udeliv og science

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Natur, udeliv og science skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes natur, udeliv og science? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Vi inddrager naturen i vores læringsmiljøer på mange måder. Vi er opmærksomme på at følge børnenes egne initiativer og nysgerrighed, og da de ofte opholder sig i naturen, er der mange naturfænomener, dyr og flora der bliver undersøgt. Vi understøtter børnenes nysgerrighed og opmuntrer til undersøgelse. Vi bruger vores sanser i naturen, og sætter ord på det sanselige. I vores planlagte aktiviteter i naturen, er der også fokus på undersøgelser, f.eks. af hvordan den årstid vi er i, tager sig ud i naturen, og hvorfor. Vi har etableret en køkkenhave, som børnene er med til at passe, og kan der også følge med i hvordan de frø de er med til at plante, tager sig ud når de spirer.

Børnene er miljøvogtere, og samler periodevis skrald i naturen. Somme tider bringes skraldet hjem, og genanvendes til at lave kreative ting og sager. Vi er også med i den årlige "saml skrald uge", "naturens dag" og en årlig tur til BOFAs affaldssortering for de ældste børn. Desuden er børnene aktive i den daglige affaldssortering, der dog ind til videre blot tæller adskillelse af papir og øvrigt affald. Der vil i nær fremtid komme yderligere sortering på Bornholm, og vi vil inddrage børnene i dette, ved at de aktivt skal være med til at sortere.

3.6 Kultur, æstetik og fællesskab

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andre kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kultur, æstetik og fællesskab? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Vores opdeling af børnene i både større og mindre grupper, sikrer at alle børn indgår i fællesskaber hvor de oplever mangfoldighed. Det sproglige læringsmiljø hjælper børnene med at sætte ord på de forskelle der er i børnenes baggrund og kulturer, og den opmærksomhed kan også bruges i udarbejdelsen af pædagogiske aktiviteter. F.eks. ved at afholde traditionelle mærkedage, der hører til i forskellige kulturer, eller smage på mad fra forskellige dele af verden. Vi har fokus på at det kreative og æstetiske får plads både i de planlagte aktiviteter, men også i børnenes selvinitierede leg kan vi understøtte det, ved at der er materialer og redskaber til rådighed. Vi deltager i de kulturelle oplevelser vi kan opspore i vores nærmiljø, og sørger også for at booke teateroplevelser enten i eget hus, eller i nærmiljøet, så børnene bliver introduceret til forskellige æstetiske udtryksformer. Vores fysiske læringsmiljø har plads til kropslig udfoldelse, såæstetiske udtryksformer som musik og dans har også sin plads i læringsmiljøet.

4 EVALUERINGSKULTUR

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø. Hermed forstås, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Hvad siger loven?

- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.
- Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Evalueringen skal offentliggøres.
- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Dagtilbudslovens § 9, stk. 2 og 3.

4.1 Evalueringskultur

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø? Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Vi afholder evalueringsmøde i forlængelse af vores personalemøde hver måned. Her arbejder vi ud fra en tre-trins evalueringsmodel, hvor en undersøgelse varer tre måneder. Vi udvælger et læringsmiljø, under et tema fra den styrkede læreplan. Vi undersøger vores aktuelle praksis i det udvalgte læringsmiljø, ved at planlægge hvilken data vi vil producere i hverdagen, i undersøgelsen af det aftalte læringsmiljø. Det være sig iagttagelser, børneinterviews, video mm. Ved møde nr. 2, analyserer vi det indsamlede data, der peger os i retning af hvilke tiltage vi vil ændre/iværksætte i læringsmiljøet. Vi fortsætter undersøgelsen af praksis med de nye tiltag. Ved tredje og sidste møde i evalueringsprocessen, analyserer vi de indsamlede data, og vurderer vores læringsudbytte. Vi laver endeligt et dokument der beskriver den læring der har fundet sted, samt de aktuelle forandringer i praksis. På den måde skaber vi en praksis i konstant forandring, da vi forholder os evaluerende og nysgerrigt til den.

4.2 Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Hver tredje måned bliver der udarbejdet et læringsdokument, der beskriver vores udbytte af evalueringsarbejdet, og vores ændringer i praksis. Ved at samle op på det læringsudbytte, hvert andet år, bliver det tydeligt hvilke beskrivelser i læreplanen der skal ændres. Vi vil bruge personalemøde og en del af pædagogisk dag hvert andet år, til at arbejde med evalueringen af den pædagogiske læreplan, for at sikre at alle medarbejdere har ejerskab i Trilobittens læreplan. Læreplanen er desuden fast punkt på dagsordenen til forældrerådsmøderne, så forældrene kan følge- og bidrage i vores evalueringsarbejde.

5 MINISTERIETS SKABELON TIL EVALUERING

5.1 Arbejdet med den pædagogiske læreplan

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Med evalueringskultur i dagtilbuddet forstås, at lederen har ansvar for, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51)

Hvilke dele af vores pædagogiske læringsmiljø har vi særligt haft fokus på over de sidste 2 år?

Vuggestuens evalueringsfokus de seneste to år:

- Børnenes motoriske og sansemæssige brug af legepladsen.
- Måltidets muligheder for at skabe sprogligt læringsmiljø.
- Puslerutinens muligheder i forhold til det sproglige læringsmiljø.
- Overgangen fra stue til legeplads. Hvordan øger vi kvaliteten i det sociale samspil i garderobens rammer og rutinens organisering.
- Børnenes perspektiv, i organiseringen af vores læringsmiljøer.

Børnehavens evalueringsfokus de seneste to år:

- Hvordan øges kvaliteten i samlingsstunden; socialt, kropsligt og med deltagelsesmuligheder for alle.
- Måltidets muligheder for at understøtte det gode samspil, og styrke det sproglige læringsmiljø.
- Hvordan understøtter vores kropslige og sansemæssige læringsmiljøer alle børns deltagelsesmuligheder.
- Legepladsstunden kl. 12 - 14, med fokus på deltagelsesmuligheder i leg og børnefællesskaber, samt pædagogens position.
- Børnenes perspektiv i organiseringen af vores læringsmiljøer..

Hvordan har vi organiseret vores evalueringskultur?

Vi afholder evalueringsmøde i forlængelse af vores personalemøde hver måned. Her arbejder vi ud fra en tre-trins evalueringsmodel, hvor en undersøgelse varer tre måneder. Vi udvælger et læringsmiljø, under et tema fra den styrkede læreplan. Vi undersøger vores aktuelle praksis i det udvalgte læringsmiljø, ved at planlægge hvilken data vi vil producere i hverdagen, i undersøgelsen af det aftalte læringsmiljø. Det være sig iagttagelser, børneinterviews, video mm. Ved møde nr. 2, analyserer vi det indsamlede data, der peger os i retning af hvilke tiltage vi vil ændre/iværksætte i læringsmiljøet. Vi fortsætter undersøgelsen af praksis med de nye tiltag. Ved tredje og sidste møde i evalueringsprocessen, analyserer vi de indsamlede data, og vurderer vores læringsudbytte. Vi laver endeligt et dokument der beskriver den læring der har fundet sted, samt de aktuelle forandringer i praksis. På den måde skaber vi en praksis i konstant forandring, da vi forholder os evaluerende og nysgerrigt til den.

Hvordan har vi arbejdet med vores lokale skriftlige læreplan?

Sommer 2018: Præsentation ved personalemøde. De væsentligste ændringer fremhæves, og en plan for den kommende proces fremlægges.

Efterår 2018 – forår 2019: Der dykkes ned i det pædagogiske grundlag. Ved oplæg ved personalemøder om de enkelte

temaer, og drøftelser i grupper på tværs af huset. Dialoger om hvordan Trilobittens praksis lever op til det pædagogiske grundlag, og hvad der særligt skal fokus på i vores begyndende evaluering.

Pædagogisk dag marts 2019: Der dykkes ned i læreplanstemaer: Gruppearbejde, hvor det beskrives hvordan arbejdet med læreplanstemaerne kommer til udtryk i Trilobittens eksisterende praksis, og hvilke læringsmiljøer der bør forandres/udvikles i forhold til den styrkede læreplan. (Begyndende tekst forfattes til egen læreplan)

Efterår 2019: Systematisk evalueringsmodel præsenteres, og nye evalueringsmøder oprettes i forbindelse med vores personalemøder.

2020: Der arbejdes med evalueringsmodellen hver måned, planlægges undersøgelser og indsamles data. En undersøgelse varer 3 måneder, hvor vi først undersøger den eksisterende praksis i forhold til et udvalgt læringsmiljø og perspektiver fra læreplanen.

Sommer 2020: Læreplanen skrives færdig. Tekst forfattet ved pædagogisk dag, og tekster fra vores evalueringsudbytte, skrives sammen af Pia og sendes til alle medarbejdere under corona nedlukning. Medarbejdere sender tilføjelser og afsnit retur, og det hele samles til et færdigt dokument.

Efterår 2020: Læreplanen selvevalueres. Gruppearbejde med spørgsmål til egen læreplan, der kan pege os i retning af hvilke læringsmiljøer der vil være væsentlige at sætte spot på i de kommende evalueringer, for at praksis lever op til vores egen læreplan.

5.2 Evaluering og dokumentation af elementer i det pædagogiske læringsmiljø

Den pædagogiske læreplan

- Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Evalueringen skal offentliggøres.
- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.
- Som led i at kunne evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse kan der fokuseres på elementer i det pædagogiske læringsmiljø. På den ene side fx, hvordan
 - børnesynet, børneperspektivet og arbejdet med dannelse kommer til udtryk i det daglige pædagogiske arbejde, og på den anden side eksempelvis:
 - Børnegruppens trivsel og læring
 - Børn i udsatte positioners trivsel og læring
 - Tosprogede børns trivsel og læring
 - Det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Fokus på enkelte elementer kan bidrage til at kvalificere evalueringen af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 51

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

Det overordnede tema var "Social udvikling", med læringsmål: "Der skal være plads til forskelligheder, og læringsmiljøet skal understøtte at børn trives, og indgår i sociale relationer, hvor de kan udvikle empati og relationer. Alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet, og blive respekteret og lyttet til. Der skal være plads til at det enkelte barn kan vise initiativ."

Vi var nygerrige på: Hvordan giver rammen om vores samlingsstund plads til børnenes initiativer? Hvordan skabes der deltagelsesmuligheder for alle, og oplever alle børn sig som en del i fællesskabet i samlingsstunden?

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

- lagttagelser af samlingsstunden, med fokus på tegn som; Deltager alle børn? Hvordan bliver børnenes initiativer mødt? I hvilke sammenhænge opleves der begejstring, og positivt samspil børnene imellem?
- Børneinterviews, med spørgsmål til børnenes perspektiv på samlingsstunden.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

Praksis:

Vi opdeler os i mindre samlinger når det er muligt.

Samlingens form varierer, og vi øver os på at skabe mere og mere plads til børneperspektiver og børneinitiativer.

Genkendelighed er vigtigt for de yngste, og muligheden for at bidrage er vigtig for de ældste.

Mindre fokus på hele dagens plan i fremlæggelsen af piktogrammer, men en bid af dagen ad gangen.

Mål:

Vi flytter perspektivet fra læring oppefra og ned, til læring indefra og ud. Forstået på den måde at børnene skal føle glæde ved at være deltagende, og vores mål er at invitere børnene ind i en samlingsform, de har lyst til at deltage i. Det handler om at starte dagen godt i sit børnefællesskab, med det indhold børnene finder glæde ved.

5.3 Inddragelse af forældrebestyrelsen

"Forældrebestyrelsen i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.

Forældrebestyrelsen for den kommunale dagpleje skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52)

Hvordan har vi inddraget forældrebestyrelsen i evalueringen af den pædagogiske læreplan?

Ved hvert forældrerådsmøde har vi læreplansarbejdet på som tema, og involverer forældrene i vores aktuelle arbejde med evalueringstema og igangværende undersøgelser.

5.4 Det fremadrettede arbejde

"En systematisk og udviklende evalueringskultur er central for den løbende udvikling af den pædagogiske praksis, og målet er bedre pædagogiske læringsmiljøer for børnene gennem en systematisk evalueringskultur og en meningsfuld og udviklende feedback til det pædagogiske personale." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51)

Hvilke områder af vores pædagogiske læringsmiljø vil vi fremadrettet sætte mere fokus på?

Vi fortsætter med vores systematiske evaluering, hvor vi kommer dykker ned i alle vores læringsmiljøer, med systematisk udvalgte analysebriller under alle temaerne fra den styrkede læreplan. Vi gemmer beskrivelser af læringsudbytte til selvevaluering af selve læreplanen hvert andet år. Fokus på sideløbende inspiration udefra ved videreuddannelse, kurser, temadage og oplæg.

Hvordan vil vi justere organiseringen af vores evalueringskultur?

Vi arbejder fortsat med tre måneders evalueringsmodel. Her har vi mulighed for at undersøge den aktuelle praksis inden vi planlægger justeringer/ændringer, og vi har også mulighed for at undersøge praksis med ændringer - så læringsudbyttet bliver kvalitativt og baseret på grundig data.

Hvordan har eller vil vi på baggrund af denne evaluering ændre og/eller justere vores skriftlige pædagogiske læreplan?

Der er endnu ikke oprettet en refleksion.

6 UDVIKLINGSPLANER

Børnehuset Trilobitten har ikke oprettet udviklingsplaner til denne læreplan.